

SPIS TREŚCI

1	Pielęgniarstwo i praktyka pielęgniarska – Natalia Sak-Dankosky, Zofia Sienkiewicz, Maria Kózka, Iwona Malinowska-Lipień	_____	1
1.1	Istota pielęgniarstwa – Natalia Sak-Dankosky	_____	2
1.2	Teorie pielęgniarskie i ich znaczenie dla praktyki – Zofia Sienkiewicz	_____	6
1.3	Badania naukowe w pielęgniarstwie	_____	10
1.3.1	Uwarunkowania rozwoju badań naukowych – Maria Kózka	_____	10
1.3.2	Znaczenie badań naukowych dla praktyki i rozwoju dyscypliny – Maria Kózka	_____	13
1.3.3	Badania ilościowe i jakościowe w pielęgniarstwie – Maria Kózka	_____	18
1.3.4	Interpretacja wyników badań naukowych – Iwona Malinowska-Lipień, Natalia Sak-Dankosky	_____	30
2	Pielęgniarstwo oparte na dowodach naukowych – Maria Kózka, Mariola Pietrzak, Edyta Kędra, Grażyna Wójcik, Beata Dziedzic, Anna Leńczuk-Gruba, Anna Idzik	_____	51
2.1	Koncepcyjne podstawy praktyki pielęgniarskiej opartej na dowodach naukowych – Maria Kózka	_____	52
2.2	Rozwój praktyki pielęgniarskiej opartej na dowodach naukowych – Mariola Pietrzak, Edyta Kędra, Grażyna Wójcik	_____	63
2.2.1	American Nurses Association	_____	64
2.2.2	Canadian Nurses Association	_____	66
2.2.3	Workgroup of European Nurse Researchers	_____	69
2.2.4	European Nursing Research Foundation	_____	71
2.3	Korzyści z wdrożenia wyników badań do praktyki pielęgniarskiej – Beata Dziedzic, Anna Leńczuk-Gruba	_____	77
2.3.1	Korzyści dla ogółu społeczeństwa (pacjenta)	_____	77
2.3.2	Korzyści dla personelu medycznego (pielęgniarek)	_____	79
2.3.3	Korzyści dla systemów opieki zdrowotnej	_____	79

2.3.4	Korzyści dla badań i edukacji	_____	80
2.3.5	Podsumowanie	_____	83
2.4	Bariery we wdrażaniu praktyki opartej na dowodach naukowych – <i>Maria Kózka</i>	_____	83
2.5	Prawne uwarunkowania świadczenia opieki pielęgniarstwa zgodnie z aktualną wiedzą i rekomendacje instytucji międzynarodowych – <i>Anna Idzik</i>	_____	90
2.5.1	Uwarunkowania prawne świadczeń opieki pielęgniarstwa	_____	91
2.5.2	Podsumowanie	_____	95
3	Etapy praktyki opartej na dowodach naukowych – <i>Ewa Kobos, Maria Kózka, Mariusz Panczyk, Mariusz Jaworski, Zofia Sienkiewicz, Agnieszka Gniadek, Joanna Zając, Magdalena Koperny, Dawid Storman, Mateusz Świerz, Wiktoria Leśniak, Małgorzata Bała, Karolina Prasek</i>	_____	99
3.1	Wprowadzenie w etapy praktyki opartej na dowodach naukowych – <i>Ewa Kobos</i>	_____	101
3.2	Zadanie pytania istotnego klinicznie – <i>Maria Kózka</i>	_____	105
3.2.1	Typy i formułowanie pytań klinicznych	_____	105
3.2.2	Punkty końcowe w badaniach klinicznych	_____	113
3.3	Identyfikacja najlepszych dowodów naukowych – <i>Ewa Kobos, Mariusz Panczyk, Mariusz Jaworski</i>	_____	114
3.3.1	Komputerowe systemy wspomaganie decyzji klinicznych	_____	116
3.3.2	Wytyczne postępowania klinicznego, podręczniki oparte na danych naukowych w wersji elektronicznej	_____	116
3.3.3	Podsumowania danych z przeglądów systematycznych	_____	127
3.3.4	Przeglądy systematyczne	_____	129
3.3.5	Podsumowania danych z pojedynczych badań naukowych	_____	132
3.3.6	Badania pierwotne	_____	132
3.4	Strategie wyszukiwania dowodów naukowych – <i>Mariusz Panczyk, Mariusz Jaworski</i>	_____	137
3.4.1	PubMed – narzędzia i zasady wyszukiwania	_____	138
3.4.2	Inne narzędzia i platformy wspomagające praktykę opartą na dowodach	_____	161
3.4.3	Sztuczna inteligencja w wyszukiwaniu i analizie naukowej informacji medycznej	_____	163
3.5	Ocena wiarygodności zidentyfikowanych dowodów naukowych – <i>Ewa Kobos</i>	_____	167

3.5.1	Hierarchie dowodów naukowych	_____	167
3.5.2	Wprowadzenie do oceny wiarygodności zidentyfikowanych dowodów naukowych	_____	178
3.5.3	Ocena wiarygodności dowodów naukowych z badań ilościowych pierwotnych – <i>Ewa Kobos, Zofia Sienkiewicz, Agnieszka Gniadek</i>	_____	186
3.5.4	Ocena wiarygodności dowodów naukowych z badań jakościowych pierwotnych – <i>Ewa Kobos</i>	_____	223
3.5.5	Ocena wiarygodności dowodów naukowych z badań wtórnych – <i>Joanna Zajęc, Magdalena Koperny, Dawid Storman, Mateusz Świerz, Wiktoria Leśniak, Małgorzata Bała</i>	_____	227
3.6	Modele praktyki pielęgniarstwa opartej na dowodach naukowych – <i>Karolina Prasek</i>	_____	246
3.6.1	Charakterystyka wybranych modeli	_____	247
3.6.2	Podjęcie decyzji klinicznej jako wynik zintegrowania dowodu naukowego z doświadczeniem klinicznym oraz wartościami i preferencjami pacjenta – etap 5. EBNP	_____	256
3.6.3	Ocena wyników praktyki klinicznej po dokonaniu zmiany opartej na dowodach naukowych – etap 6. EBP	_____	258
3.6.4	Rozpowszechnianie rezultatów praktyki opartej na dowodach naukowych – etap 7. EBP	_____	260
4	Badania wtórne oparte na dowodach naukowych – <i>Joanna Zajęc, Magdalena Koperny, Dawid Storman, Mateusz Świerz, Wiktoria Leśniak, Małgorzata Bała, Mirosława Noppenberg, Iwona Bodys-Cupak</i>	_____	269
4.1	Przegląd systematyczny badań ilościowych i jakościowych – podstawowe zasady przygotowania – <i>Joanna Zajęc, Magdalena Koperny, Dawid Storman, Mateusz Świerz, Wiktoria Leśniak, Małgorzata Bała</i>	_____	270
4.1.1	Rozpoczęcie procesu opracowania przeglądu systematycznego badań ilościowych	_____	271
4.1.2	Identyfikacja i selekcja badań	_____	274
4.1.3	Gromadzenie danych i ocena wiarygodności badań	_____	276
4.1.4	Analiza danych i metaanaliza	_____	280
4.1.5	Charakterystyka procesu syntezy danych naukowych z badań jakościowych	_____	287
4.1.6	Standardy raportowania syntez danych naukowych	_____	290
4.1.7	Podsumowanie wyników przeglądu systematycznego	_____	294

4.2	Przykłady przeglądów systematycznych – <i>Mirosława Noppenberg, Iwona Bodys-Cupak</i>	_____	298
4.2.1	Przeгляд systematyczny badań ilościowych – typ interwencja	_____	298
4.2.2	Przeгляд systematyczny badań jakościowych	_____	302
4.2.3	Przeгляд zakresu literatury	_____	306
4.3	Wytyczne praktyki klinicznej – podstawowe zasady przygotowania – <i>Magdalena Koperny, Joanna Zajęc, Dawid Storman, Mateusz Świerz, Wiktoria Leśniak, Małgorzata Bała</i>	_____	308
4.3.1	Podstawowe pojęcia	_____	308
4.3.2	Etapy tworzenia	_____	311
4.3.3	Systemy klasyfikacji danych naukowych, oceny pewności co do tych danych (ich jakości)	_____	313
4.3.4	Kryteria uwzględniane przy formułowaniu zaleceń w wytycznych i klasyfikacja siły zaleceń	_____	320
4.3.5	Określanie siły zalecenia	_____	321
4.4	Przykłady wytycznych dla praktyki pielęgniarstwa oparte na przeglądach – <i>Iwona Bodys-Cupak, Mirosława Noppenberg</i>	_____	326
4.4.1	Ocena danych naukowych	_____	328
4.4.2	Poziom wiarygodności danych naukowych	_____	329
4.4.3	Ekstrakcja danych	_____	329
4.4.4	Sporządzanie i rewizja rekomendacji	_____	329
4.4.5	Poziom wiarygodności danych naukowych i siła zaleceń	_____	330
5	Uwarunkowania organizacyjne wdrażania praktyki pielęgniarskiej opartej na dowodach naukowych – <i>Lena Serafin</i>	_____	343
5.1	Kultura organizacyjna i zarządzanie zmianą	_____	344
5.1.1	Kultura organizacyjna	_____	344
5.1.2	Zarządzanie zmianą	_____	345
5.2	Przywództwo i mentoring	_____	349
5.2.1	Przywództwo	_____	349
5.2.2	Mentoring	_____	353
6	Edukacja w zakresie praktyki pielęgniarstwa opartej na dowodach naukowych – <i>Ilona Cieślak, Joanna Gotlib-Małkowska, Lena Serafin, Mariusz Panczyk</i>	_____	359
6.1	Kompetencje pielęgniarek w zakresie praktyki opartej na dowodach naukowych – <i>Ilona Cieślak, Joanna Gotlib-Małkowska</i>	_____	361

6.1.1	Geneza opracowania ram kompetencji w zakresie praktyki pielęgniarstwa opartej na dowodach naukowych	_____	361
6.1.2	Kompetencje osobiste, edukacyjne i organizacyjne	_____	363
6.1.3	Europejskie ramy kompetencji w zakresie EBP – przykłady dobrych praktyk	_____	364
6.1.4	Podsumowanie	_____	367
6.2	Rozwój kompetencji studentów pielęgniarstwa w zakresie praktyki opartej na dowodach naukowych – <i>Lena Serafin</i>	_____	368
6.2.1	Kultura kształcenia EBP	_____	368
6.2.2	Transfer edukacji z tradycyjnej do opartej na dowodach naukowych	_____	369
6.2.3	Bariery we wprowadzaniu EBP do kształcenia akademickiego	_____	370
6.2.4	Kształcenie w zależności od poziomu edukacji	_____	371
6.2.5	Praktyczne zastosowania EBP w nauczaniu	_____	375
6.2.6	Poszukiwanie wiedzy o EBP	_____	376
6.3	Rozwój kompetencji pielęgniarek w zakresie praktyki opartej na dowodach naukowych w kształceniu podyplomowym i środowisku pracy – <i>Lena Serafin</i>	_____	377
6.3.1	Gotowość środowiska pracy do nauki EBP	_____	377
6.3.2	Strategie nauki EBP w miejscu pracy	_____	379
6.4	Narzędzia oceny kompetencji studentów pielęgniarstwa i pielęgniarek w zakresie praktyki opartej na dowodach naukowych – <i>Mariusz Panczyk</i>	_____	381
	Skorowidz	_____	391